

**ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH
DEPARTAMENT STATYSTYKI I PROGNOZ AKTUARIALNYCH**

**ORZECZENIA USTALAJĄCE PROCENTOWY
USZCZERBEK NA ZDROWIU
WYDANE W 2014 ROKU**

Warszawa 2015

Opracowała
Agnieszka Sikora

Akceptowała
Izabela Tomczyk
Wicedyrektor Departamentu

SPIS TREŚCI

	str.
Wprowadzenie.....	5
1. Orzeczenia powypadkowe wydane przez lekarzy orzeczników.....	8
1.1. Orzeczenia ustalające uszczerbek na zdrowiu powstały w wyniku wypadków przy pracy....	14
1.2. Orzeczenia ustalające uszczerbek na zdrowiu powstały w wyniku chorób zawodowych.....	31
2. Jednorazowe odszkodowania powypadkowe wypłacone przez ZUS.....	47

Wprowadzenie

Na mocy ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych lekarze orzecznicy ZUS lub komisje lekarskie ZUS wydają, na podstawie bezpośredniego badania poszkodowanego i posiadanej dokumentacji medycznej, orzeczenie stwierdzające powstanie uszczerbku na zdrowiu.

W orzeczeniu określony zostaje stały lub długotrwały uszczerbek na zdrowiu* oraz jego związek z wypadkiem przy pracy lub chorobą zawodową. Ocena stopnia uszczerbku na zdrowiu dokonywana jest dopiero po zakończeniu leczenia i ewentualnej rehabilitacji ubezpieczonego.

Stopień stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu ustalony jest według oceny procentowej, zgodnie z tabelą norm uszczerbku stanowiącej załącznik do Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 18 grudnia 2002 r. Tabela ta, w zależności od rodzaju uszkodzenia czy naruszenia sprawności poszczególnych narządów człowieka, określa dolną i górną granicę stopnia uszczerbku na zdrowiu.

W przypadku gdy wypadek przy pracy lub chorobowa zawodowa spowodowały uszkodzenie kilku kończyn, narządów lub układów, ogólny stopień uszczerbku na zdrowiu równa się sumie procentów uszczerbku ustalonych za poszczególne uszkodzenia, z ograniczeniem do 100%.

Orzeczenia ustalające uszczerbek na zdrowiu stanowią podstawę do przyznania jednorazowego odszkodowania powypadkowego wypłacanego przez ZUS.

Wysokość jednorazowego odszkodowania ustalana jest raz w roku i ogłaszana przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej w Dzienniku Urzędowym Monitor Polski. Jednorazowe odszkodowanie przysługuje w wysokości 20% przeciętnego wynagrodzenia za każdy procent stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu.

* za stały uszczerbek na zdrowiu uważa się naruszenie sprawności organizmu nie rokujące poprawy, natomiast za długotrwały uszczerbek na zdrowiu takie naruszenie sprawności organizmu, które powoduje upośledzenie czynności organizmu na okres przekraczający 6 miesięcy, mogące ulec poprawie.

Przeciętne wynagrodzenie ogłaszane jest dla celów emerytalnych w Dzienniku Urzędowym RP Monitor Polski przez Prezesa GUS i stosowane do ustalenia kwoty jednorazowego odszkodowania poczynając od drugiego kwartału każdego roku przez okres jednego roku.

Kwota jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej (za każdy procent stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu) w analizowanym okresie wynosiła:

- od 1 kwietnia 2013 r. do 31 marca 2014 r. – 704 zł,
- od 1 kwietnia 2014 r. do 31 marca 2015 r. – 730 zł.

Jeżeli wskutek pogorszenia się stanu zdrowia uszczerbek na zdrowiu będący następstwem wypadku przy pracy lub choroby zawodowej, który był podstawą przyznania jednorazowego odszkodowania, ulegnie zwiększeniu co najmniej o 10 punktów procentowych, jednorazowe odszkodowanie zwiększa się o 20% przeciętnego wynagrodzenia za każdy procent uszczerbku na zdrowiu przewyższający procent, według którego ustalone było uprzednio to odszkodowanie.

Wysokość jednorazowego odszkodowania ulega zwiększeniu o kwotę stanowiącą 3,5-krotność przeciętnego wynagrodzenia, jeżeli wskutek wypadku przy pracy lub choroby zawodowej w stosunku do ubezpieczonego została orzeczona całkowita niezdolność do pracy oraz niezdolność do samodzielnej egzystencji.

Prezentowane opracowanie obejmuje orzeczenia powypadkowe wydane przez lekarzy orzeczników ZUS w 2014 r. Analizie poddano strukturę osób badanych w sprawach powypadkowych oraz w związku z chorobą zawodową według ich wieku i płci, okoliczności powstania uszczerbku, wysokości orzeczonego uszczerbku w powiązaniu z rodzajem doznanych urazów oraz przestrzenne zróżnicowanie wydanych orzeczeń powypadkowych.

Ponadto tablica 27 przedstawia jednorazowe odszkodowania powypadkowe wypłacone przez ZUS w 2014 r. z uwzględnieniem liczby odszkodowań oraz ogólnej kwoty ich wypłat, w powiązaniu z okolicznościami powstania uszczerbku na zdrowiu oraz rodzajem jednorazowego odszkodowania powypadkowego.

* * *

Zastosowany w opracowaniu:

- termin „nieustalone zjawisko” – oznacza brak informacji, zniekształcenie informacji lub niepoprawną identyfikację w przyjętych słownikach (np. w słowniku województw, wieku, płci, itp.),
- znak umowny – kropka (.) – oznacza brak informacji wiarygodnych.

1. Orzeczenia powypadkowe wydane przez lekarzy orzeczników

W 2014 r. lekarze orzecznicy ZUS wydali ogółem 91,0 tys. orzeczeń powypadkowych, w tym 75,9% (czyli 69,1 tys.) to orzeczenia ustalające uszczerbek na zdrowiu i 23,9% (czyli 21,7 tys.) orzeczenia stwierdzające jego brak.

Uwzględniając okoliczności powstania uszczerbku na zdrowiu, liczba orzeczeń wydanych z tytułu wypadków przy pracy ukształtowała się na poziomie 88,5 tys. orzeczeń (tj. o 2,9% mniej niż w 2013 roku), natomiast w przypadku chorób zawodowych wydano 2,4 tys. orzeczeń (czyli o 6,3% więcej niż w roku poprzednim).

Wśród osób, którym został orzeczony przez lekarza orzecznika ZUS uszczerbek na zdrowiu przeważali mężczyźni, stanowiąc 68,7% badanej populacji.

Wysokość przeciętnego procentu uszczerbku na zdrowiu określonego na podstawie wydanych orzeczeń powypadkowych wyniosła 5,6% uszczerbku. Jego wysokość uzależniona była zarówno od płci jak również od okoliczności powstania uszczerbku na zdrowiu. I tak, dla mężczyzn przeciętny procent uszczerbku wyniósł 6,1% uszczerbku, zaś dla kobiet - 4,6% uszczerbku. W przypadku uszczerbku powstałego w wyniku wypadku przy pracy przeciętny procent kształtował się na poziomie 5,1% uszczerbku, zaś w przypadku choroby zawodowej – 20,1% uszczerbku.

Średni wiek ogółu poszkodowanych wyniósł 42,5 lata, średni wiek mężczyzn wyniósł 41,6 lata, a średni wiek kobiet – 44,7 lata. Istotny wpływ na wysokość średniego wieku (podobnie jak w przypadku przeciętnego uszczerbku) miały okoliczności powstania uszczerbku na zdrowiu. W przypadku orzeczeń wydanych w związku z chorobą zawodową średni wiek poszkodowanych był zdecydowanie wyższy i wyniósł 57,4 lata (dla mężczyzn – 58,5 lata, dla kobiet – 55,0 lat).

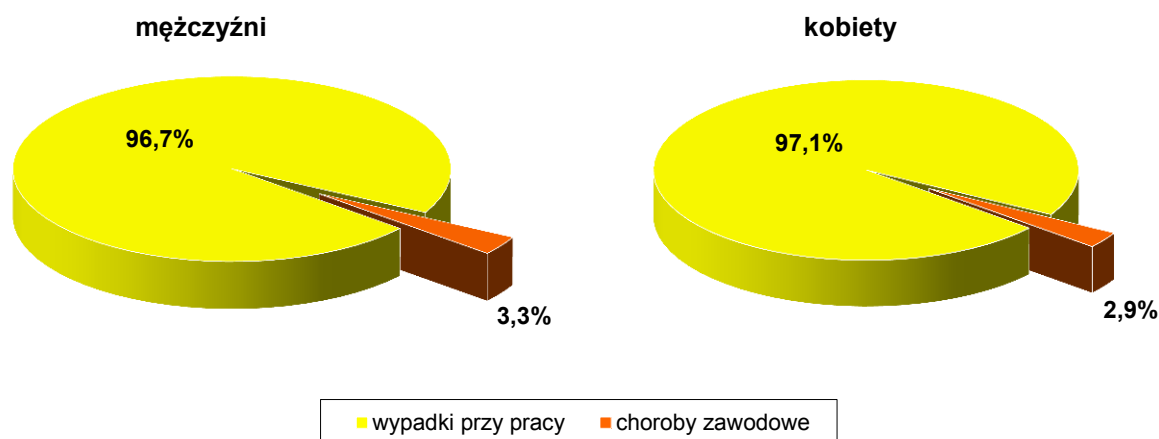
Liczba orzeczeń ustalających uszczerbek na zdrowiu w przeliczeniu na 100 tys. pracujących (poza rolnictwem indywidualnym) dla ogółu Polski wyniosła w 2014 r. 585 orzeczeń, co w porównaniu z 2013 r. oznacza spadek o 3,3%. Najwięcej orzeczeń – w przeliczeniu na pracujących – odnotowano w województwie wielkopolskim (809 orzeczeń), warmińsko-mazurskim (805 orzeczeń) oraz pomorskim (781 orzeczeń); najmniej natomiast w województwie mazowieckim (298 orzeczeń), opolskim (341 orzeczeń) oraz małopolskim (402 orzeczenia).

TABL. 1 ORZECZENIA POWYPADKOWE WYDANE PRZEZ LEKARZY ORZECZNIKÓW W LATACH 2013 - 2014

Okoliczności powstania uszczerbku a - rok poprzedni = 100		Ogółem	Orzeczenia powypadkowe ustalające:		
			uszczerbek na zdrowiu	brak uszczerbku na zdrowiu	nieustalona ocena
OGÓŁEM	2013	93 399	70 987	22 265	147
	2014	90 974	69 095	21 715	164
	a	97,4	97,3	97,5	111,6
wypadki przy pracy	2013	91 088	68 899	22 125	64
	2014	88 486	66 893	21 546	47
	a	97,1	97,1	97,4	73,4
choroba zawodowa	2013	2 232	2 088	140	4
	2014	2 372	2 202	169	1
	a	106,3	105,5	120,7	25,0
nieustalona okoliczność powstania uszczerbku	2013	79	-	-	79
	2014	116	-	-	116
	a	146,8	-	-	146,8

Rys. 1 Struktura orzeczeń powypadkowych ustalających uszczerbek na zdrowiu wydanych przez lekarzy orzeczników w 2014 roku według płci osób poszkodowanych oraz okoliczności powstania uszczerbku

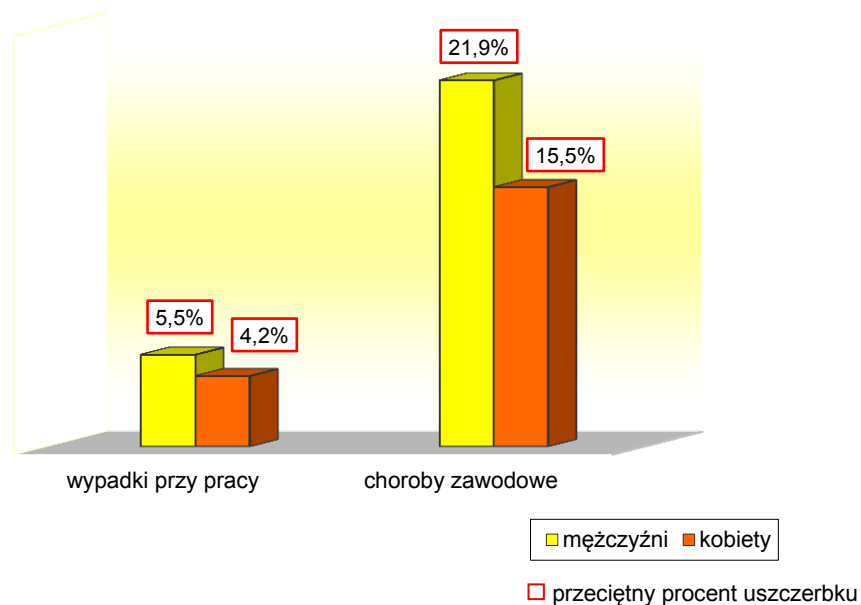
TABL. 2 ORZECZENIA POWYPADKOWE WYDANE PRZEZ LEKARZY ORZECZNIKÓW

Okoliczności powstania uszczerbku	Ogółem		Orzeczenia powypadkowe ustalające:				
			uszczerbek na zdrowiu		brak uszczerbku na zdrowiu		nieustalona ocena
	liczba	w odsetkach	liczba	w odsetkach	liczba	w odsetkach	liczba
OGÓŁEM							
OGÓŁEM	90 974	100,0	69 095	100,0	21 715	100,0	164
wypadki przy pracy	88 486	97,3	66 893	96,8	21 546	99,2	47
choroba zawodowa	2 372	2,6	2 202	3,2	169	0,8	1
nieustalona okoliczność powstania uszczerbku	116	0,1	-	-	-	-	116
MĘŻCZYŹNI							
OGÓŁEM	61 317	100,0	47 466	100,0	13 759	100,0	92
wypadki przy pracy	59 574	97,2	45 892	96,7	13 652	99,2	30
choroba zawodowa	1 682	2,7	1 574	3,3	107	0,8	1
nieustalona okoliczność powstania uszczerbku	61	0,1	-	-	-	-	61
KOBIETY							
OGÓŁEM	29 609	100,0	21 599	100,0	7 948	100,0	62
wypadki przy pracy	28 878	97,5	20 975	97,1	7 886	99,2	17
choroba zawodowa	686	2,3	624	2,9	62	0,8	-
nieustalona okoliczność powstania uszczerbku	45	0,2	-	-	-	-	45
nieustalona płeć							
OGÓŁEM	48	100,0	30	100,0	8	100,0	10
wypadki przy pracy	34	70,9	26	86,7	8	100,0	-
choroba zawodowa	4	8,3	4	13,3	-	-	-
nieustalona okoliczność powstania uszczerbku	10	20,8	-	-	-	-	10

TABL. 3 PRZECIĘTNY PROCENT USZCZERBKU NA ZDROWIU ORAZ ŚREDNI WIEK OSÓB POSZKODOWANYCH WEDŁUG PŁCI I OKOLICZNOŚCI POWSTANIA USZCZERBKU

Wyszczególnienie	Ogółem		uszczerbek na zdrowiu powstały wskutek:			
			wypadków przy pracy		chorób zawodowych	
	przeciętny procent uszczerbku	średni wiek w latach	przeciętny procent uszczerbku	średni wiek w latach	przeciętny procent uszczerbku	średni wiek w latach
OGÓŁEM	5,6	42,5	5,1	42,1	20,1	57,4
Mężczyźni	6,1	41,6	5,5	41,0	21,9	58,5
Kobiety	4,6	44,7	4,2	44,4	15,5	55,0

Rys. 2 Przeciętny procent uszczerbku na zdrowiu według płci osób poszkodowanych i okoliczności powstania uszczerbku

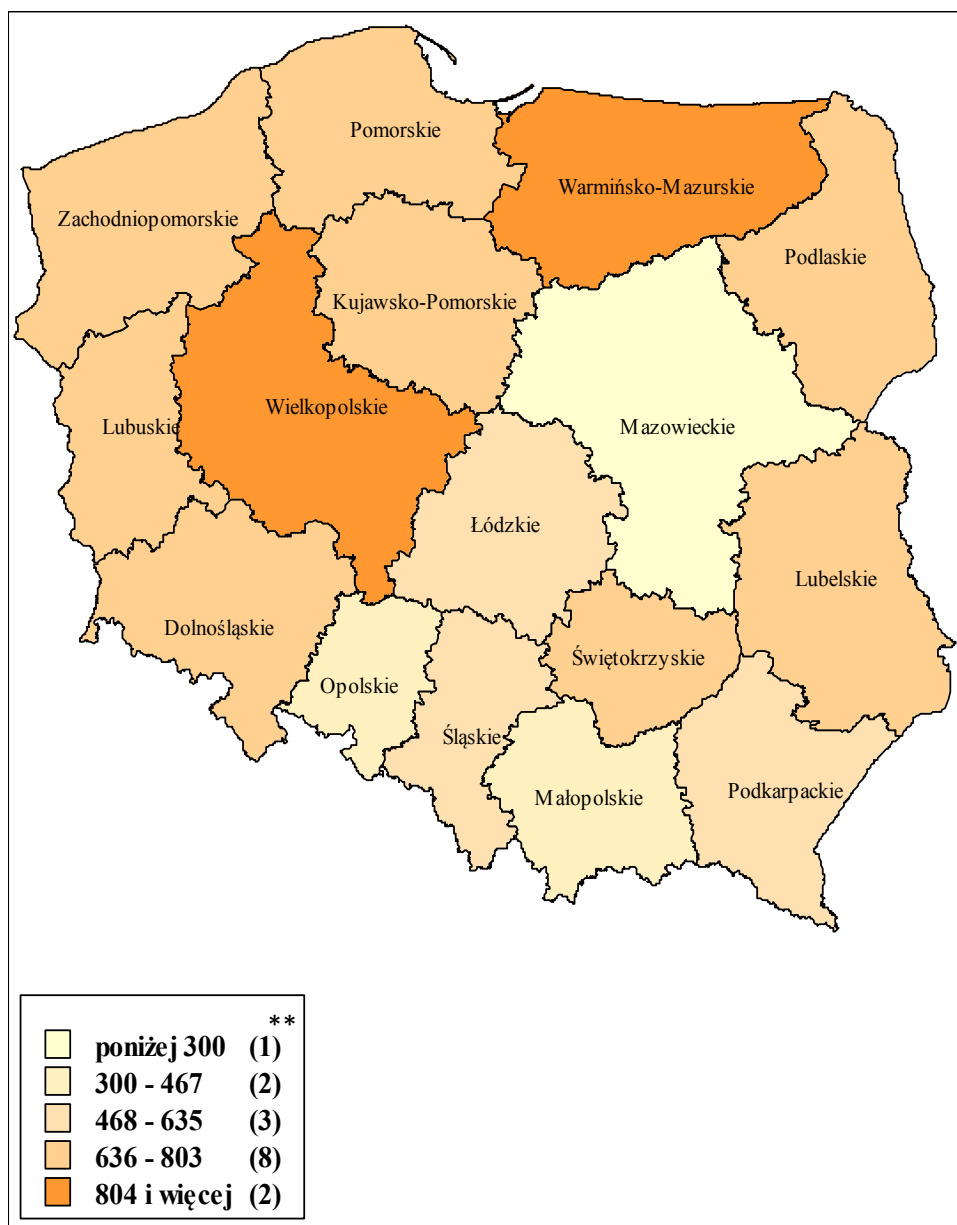

**TABL. 4 ORZECZENIA USTALAJĄCE PROCENTOWY USZCZERBEK
NA ZDROWIU W PRZELICZENIU NA 100 TYS. PRACUJĄCYCH*
WEDŁUG WOJEWÓDZTW**

Województwo	Ogółem	Liczba orzeczeń na 100 tys. pracujących*
OGÓLEM	69 095	585
Dolnośląskie	7 202	753
Kujawsko-pomorskie	3 762	641
Lubelskie	3 902	780
Lubuskie	1 932	652
Łódzkie	3 888	511
Małopolskie	4 057	402
Mazowieckie	6 005	298
Opolskie	915	341
Podkarpackie	3 338	616
Podlaskie	2 135	759
Pomorskie	5 506	781
Śląskie	8 614	557
Świętokrzyskie	2 103	681
Warmińsko-mazurskie	2 907	805
Wielkopolskie	9 739	809
Zachodniopomorskie	3 090	654

* poza rolnictwem indywidualnym

**Rys.3 Orzeczenia ustalające procentowy uszczerbek na zdrowiu
w przeliczeniu na 100 tys. pracujących*
według województw**

* poza rolnictwem indywidualnym

** liczba województw

1.1. Orzeczenia ustalające uszczerbek na zdrowiu powstały w wyniku wypadków przy pracy

Zgodnie z ustawą z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych za wypadek przy pracy uważa się nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w związku z pracą:

- podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika zwykłych czynności albo poleceń przełożonych,
- podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika czynności na rzecz pracodawcy, nawet bez polecenia,
- w czasie pozostawania pracownika w dyspozycji pracodawcy w drodze między siedzibą pracodawcy a miejscem wykonywania obowiązku wynikającego ze stosunku pracy.

Na równi z wypadkiem przy pracy, w zakresie uprawnień do świadczeń określonych w ustawie, traktuje się wypadek, któremu pracownik uległ:

- w czasie trwania podróży służbowej,
- podczas szkolenia w zakresie powszechnej samoobrony,
- przy wykonywaniu zadań zleconych przez działające u pracodawcy organizacje związkowe.

Liczba orzeczeń wydanych z tytułu wypadków przy pracy przez lekarzy orzeczników ZUS w 2014 r. wyniosła 88,5 tys. orzeczeń, przy czym 75,6%, tj. 66,9 tys. to orzeczenia stwierdzające powstanie uszczerbku na zdrowiu.

W badanej zbiorowości z orzeczoną uszczerbkiem na zdrowiu na skutek wypadków przy pracy przeważali mężczyźni, stanowiąc aż 68,6% badanej populacji.

Przeciętny procent uszczerbku powstałego w wyniku wypadków przy pracy kształtował się na poziomie 5,1% uszczerbku (w przypadku mężczyzn było to 5,5% uszczerbku, a w przypadku kobiet – 4,2% uszczerbku).

Najwyższy przeciętny procent uszczerbku odnotowano w województwie łódzkim – 6,1% uszczerbku, najniższy natomiast w województwach podkarpackim i warmińsko-mazurskim – po 4,5% uszczerbku.

Na podstawie analizy miar pozycyjnych danych jednostkowych możemy określić, że w przypadku jednej czwartej liczby orzeczeń wydanych w związku z wypadkiem przy pracy (kwartył pierwszy Q1) ocena procentowa orzeczonego uszczerbku kształtowała się na poziomie nie większym niż 2,1% uszczerbku.

W połowie orzeczeń (mediana Me) stopień uszczerbku na zdrowiu ustalono w granicy nie wyższej niż 3,9% uszczerbku.

W przypadku $\frac{3}{4}$ orzeczeń (kwartył trzeci Q3) stopień orzeczonego uszczerbku nie przekroczył 5,4% uszczerbku.

Wśród wszystkich orzeczeń ustalających uszczerbek powstały w wyniku wypadków przy pracy dominującym był uszczerbek w wysokości 4,9%.

Wśród poszkodowanych w wyniku wypadków przy pracy najliczniejszą grupę (26,1% badanej populacji) stanowiły osoby w wieku 50-59 lat, przy czym mężczyźni najczęściej ulegali wypadkom w wieku 30-39 lat (stanowiąc 27,9% poszkodowanych mężczyzn), a kobiety w wieku 50-59 lat (co stanowiło 34,2% poszkodowanych kobiet). Średni wiek osób z orzeczoną w wyniku wypadków przy pracy uszczerbkiem wyniósł 42,1 lata; średni wiek mężczyzn wyniósł 41,0 lat, natomiast kobiet – 44,4 lata.

W przypadku 93,2% orzeczeń uszczerbek nie przekroczył 10,0%, z czego 54,9% to orzeczenia z uszczerbkiem w granicach 0,5% do 4,0%.

Wypadki przy pracy powodowały uszczerbek na zdrowiu najczęściej w postaci: uszkodzeń kończyny dolnej – 38,3% ogółu orzeczeń, urazów śródreźca i palców – 29,8% oraz uszkodzeń kończyny górnej – 14,8%. Przeciętny procent uszczerbku w przypadku tych urazów wyniósł odpowiednio: 4,6%; 3,2%; 6,8%.

Średni wiek osób, które doznały powyższych urazów to odpowiednio: 42,3 lata; 39,8 lata; 45,6 lata.

Najwyższy przeciętny procent uszczerbku na zdrowiu zarejestrowano w przypadku uszkodzeń narządów moczowo-płciowych (26,6% uszczerbku), uszkodzeń miednicy (16,7% uszczerbku) oraz uszkodzeń narządu wzroku (16,6% uszczerbku).

Najniższy średni wiek poszkodowanych odnotowano wśród osób z urazami śródreźca i palców – 39,8 lata, natomiast najwyższy w przypadku osób z uszkodzeniem klatki piersiowej – 48,2 lata.

Najczęściej orzeczenia ustalające procentowy uszczerbek na zdrowiu z tytułu wypadków przy pracy wydawane były przez lekarzy orzeczników w woj. wielkopolskim – 14,3% ogółu orzeczeń z tytułu wypadków przy pracy, śląskim –

11,6% oraz dolnośląskim – 10,4%; najrzadziej natomiast w woj. opolskim – 1,4% oraz lubuskim – 2,8%. Rozpatrując liczbę orzeczeń ustalających uszczerbek na zdrowiu powstały w wyniku wypadków przy pracy w przeliczeniu na 100 tys. pracujących (poza rolnictwem indywidualnym) – obserwujemy, że najczęściej uszczerbek orzekano w woj. warmińsko-mazurskim (793 orzeczenia), wielkopolskim (792 orzeczenia) oraz pomorskim (772 orzeczenia); najrzadziej w woj. mazowieckim (291 orzeczeń), opolskim (338 orzeczeń) oraz małopolskim (384 orzeczenia).

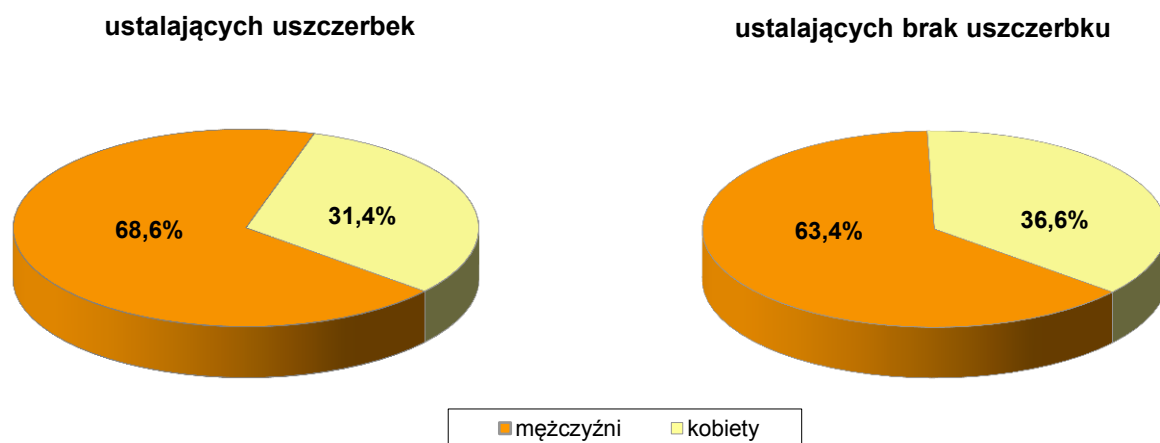
Liczba orzeczeń ustalających uszczerbek na zdrowiu wydanych dla całej Polski z tytułu wypadków przy pracy w przeliczeniu na 100 tys. pracujących wyniosła 566 i w porównaniu z 2013 r. była niższa o 3,6%.

TABL. 5 ORZECZENIA WYDANE W ZWIĄZKU Z WYPADKAMI PRZY PRACY

Wyszczególnienie	Ogółem	z tego orzeczenia ustalające:					
		uszczerbek na zdrowiu		brak uszczerbku na zdrowiu		nieustalona ocena	
	liczba	liczba	Ogółem=100	liczba	Ogółem=100	liczba	Ogółem=100
OGÓŁEM	88 486	66 893	75,6	21 546	24,3	47	0,1
Mężczyźni	59 574	45 892	77,0	13 652	22,9	30	0,1
Kobiety	28 878	20 975	72,6	7 886	27,3	17	0,1
nieustalona płeć	34	26	76,5	8	23,5	-	-

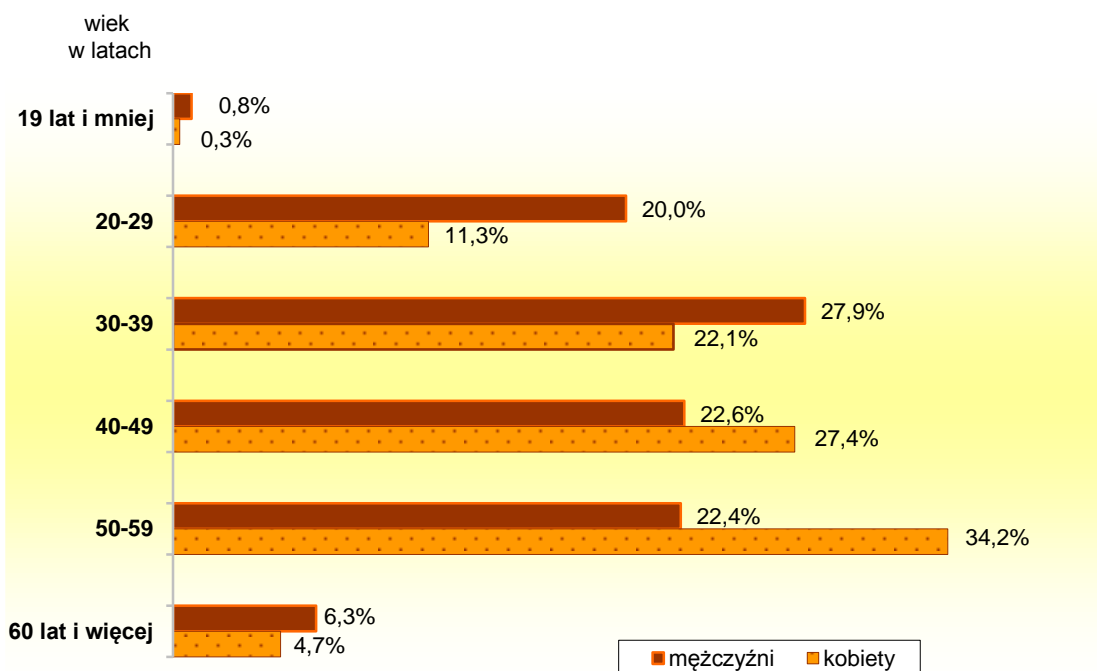
Rys. 4 Struktura orzeczeń dotyczących uszczerbku na zdrowiu powstałego w wyniku wypadków przy pracy

TABL. 6 ORZECZENIA USTALAJĄCE PROCENTOWY USZCZERBEK NA ZDROWIU POWSTAŁY W WYNIKU WYPADKÓW PRZY PRACY WEDŁUG PŁCI I WIEKU OSÓB POSZKODOWANYCH ORAZ PRZECIĘTNY PROCENT USZCZERBKU

Wiek poszkodowanych	Ogółem		Mężczyźni		Kobiety		nieustalona płeć
	liczba	przeciętny procent uszczerbku	liczba	przeciętny procent uszczerbku	liczba	przeciętny procent uszczerbku	liczba
OGÓŁEM	66 893	5,1	45 892	5,5	20 975	4,2	26
z tego:							
19 lat i mniej	437	3,6	373	3,7	62	3,2	2
20-29	11 541	4,4	9 172	4,6	2 365	3,5	4
30-39	17 427	4,8	12 793	5,2	4 631	3,8	3
40-49	16 107	5,1	10 353	5,6	5 752	4,0	2
50-59	17 476	5,6	10 304	6,3	7 170	4,7	2
60 lat i więcej	3 892	7,2	2 897	7,5	995	6,0	-
nieustalony wiek poszkodowanych	13	.	-	-	-	-	13
Średni wiek	42,1	x	41,0	x	44,4	x	x

Rys. 5 Struktura orzeczeń według wieku oraz płci osób z ustalonym uszczerbkiem na zdrowiu powstałym w wyniku wypadków przy pracy

**TABL. 7 ORZECZENIA USTALAJĄCE PROCENTOWY USZCZERBEK NA ZDROWIU
POWSTAŁY W WYNIKU WYPADKÓW PRZY PRACY WEDŁUG JEGO
WYSOKOŚCI W LATACH 2013-2014**

Procent uszczerbku na zdrowiu a - rok poprzedni = 100		Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	nieustalona płeć
OGÓŁEM	2013	68 899	47 252	21 616	31
	2014	66 893	45 892	20 975	26
	a	97,1	97,1	97,0	83,9
do 10	2013	64 346	43 412	20 905	29
	2014	62 341	42 021	20 298	22
	a	96,9	96,8	97,1	75,9
11-20	2013	3 257	2 674	582	1
	2014	3 170	2 629	541	-
	a	97,3	98,3	93,0	-
21-30	2013	644	568	76	-
	2014	671	592	79	-
	a	104,2	104,2	103,9	-
31-40	2013	305	282	23	-
	2014	343	316	27	-
	a	112,5	112,1	117,4	-
41-50	2013	121	109	12	-
	2014	123	110	13	-
	a	101,7	100,9	108,3	-
51-60	2013	71	63	8	-
	2014	94	87	5	2
	a	132,4	138,1	62,5	-
61-70	2013	48	45	3	-
	2014	56	50	6	-
	a	116,7	111,1	200,0	-
71-80	2013	27	26	1	-
	2014	21	19	2	-
	a	77,8	73,1	200,0	-
81-90	2013	23	20	2	1
	2014	9	9	-	-
	a	39,1	45,0	-	-
91-100	2013	57	53	4	-
	2014	65	59	4	2
	a	114,0	111,3	100,0	-

TABL. 8 ORZECZENIA USTALAJĄCE PROCENTOWY USZCZERBEK NA ZDROWIU POWSTAŁY W WYNIKU WYPADKÓW PRZY PRACY WEDŁUG WYSOKOŚCI USZCZERBKU I PŁCI

Procent uszczerbku na zdrowiu	Orzeczenia ustalające uszczerbek						
	Ogółem		Mężczyźni		Kobiety		nieustalona płeć
	liczba	w odsetkach	liczba	w odsetkach	liczba	w odsetkach	liczba
OGÓŁEM	66 893	100,0	45 892	100,0	20 975	100,0	26
do 4	36 747	54,9	24 477	53,3	12 264	58,5	6
5-10	25 594	38,3	17 544	38,2	8 034	38,3	16
11-20	3 170	4,7	2 629	5,7	541	2,6	-
21-30	671	1,0	592	1,3	79	0,4	-
31-40	343	0,5	316	0,7	27	0,1	-
41-50	123	0,2	110	0,3	13	0,1	-
51-60	94	0,2	87	0,2	5	0,0	2
61-70	56	0,1	50	0,1	6	0,0	-
71-80	21	0,0	19	0,1	2	0,0	-
81-90	9	0,0	9	0,0	-	-	-
91-100	65	0,1	59	0,1	4	0,0	2

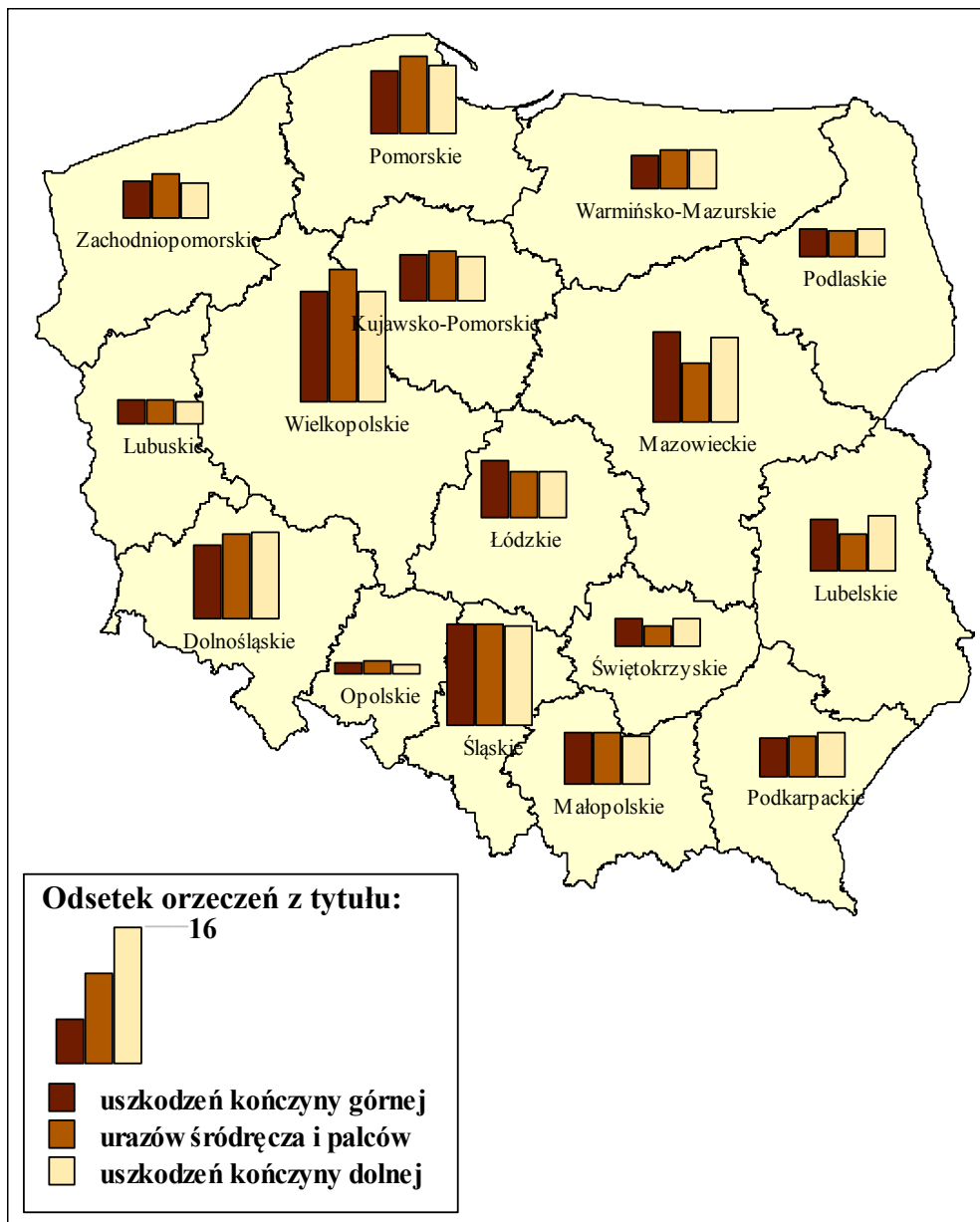
TABL. 9 ŚREDNI WIEK OSÓB POSZKODOWANYCH W WYNIKU WYPADKÓW PRZY PRACY WEDŁUG ICH PŁCI ORAZ WYSOKOŚCI USZCZERBKU

Procent uszczerbku na zdrowiu	Średni wiek osób poszkodowanych w latach		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
OGÓŁEM	42,1	41,0	44,4
do 4	40,5	39,2	43,0
5-10	43,8	42,7	46,2
11-20	45,3	44,6	48,9
21-30	45,6	45,4	47,0
31-40	44,2	43,8	49,7
41-50	45,4	45,1	48,7
51-60	44,4	44,6	57,6
61-70	45,1	44,9	46,3
71-80	41,4	42,4	32,5
81-90	43,0	43,0	-
91-100	41,7	42,9	44,3

**TABL. 10 STRUKTURA ORZECZEŃ USTALAJĄCYCH USZCZERBEK NA ZDROWIU
POWSTAŁY W WYNIKU WYPADKÓW PRZY PRACY WEDŁUG
RODZAJÓW URAZÓW ORAZ PŁCI OSÓB POSZKODOWANYCH**

Rodzaje urazów	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0
uszkodzenia głowy	1,9	1,9	2,0
uszkodzenia twarzy	4,5	4,9	3,7
uszkodzenia narządu wzroku	1,0	1,2	0,4
uszkodzenia narządu słuchu	0,2	0,2	0,1
uszkodzenia szyi, krtani, tchawicy i przełyku	0,0	0,0	0,0
uszkodzenia klatki piersiowej i ich następstwa	1,0	1,3	0,4
uszkodzenia brzucha i ich następstwa	0,4	0,5	0,1
uszkodzenia narządów moczowo-płciowych	0,0	0,1	0,0
ostre zatrucia i ich następstwa	0,0	0,0	0,1
uszkodzenia kręgosłupa, rdzenia kręgowego i ich następstwa	6,4	6,1	7,3
uszkodzenia miednicy	0,3	0,4	0,2
uszkodzenia kończyny górnej	14,8	13,6	17,2
śródręcze i palce	29,8	32,6	23,7
uszkodzenia kończyny dolnej	38,3	35,8	43,5
porażenia lub niedowłady poszczególnych nerwów obwodowych	0,5	0,5	0,4
nieustalony rodzaj urazu	0,9	0,9	0,9

Rys.6 Struktura orzeczeń ustalających procentowy uszczerbek na zdrowiu w wyniku wypadków przy pracy według województw i najczęściej występujących rodzajów urazów

**TABL. 11 PRZECIĘTNY PROCENT USZCZERBKU NA ZDROWIU
POWSTAŁEGO W WYNIKU WYPADKÓW PRZY PRACY WEDŁUG
PŁCI OSÓB POSZKODOWANYCH ORAZ RODZAJÓW URAZÓW**

Rodzaje urazów	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
OGÓŁEM	5,1	5,5	4,2
uszkodzenia głowy	12,2	14,3	7,7
uszkodzenia twarzy	2,9	3,0	2,7
uszkodzenia narządu wzroku	16,6	17,4	11,4
uszkodzenia narządu słuchu	15,0	16,6	6,8
uszkodzenia szyi, krtani, tchawicy i przetyku	13,6	14,6	10,0
uszkodzenia klatki piersiowej i ich następstwa	13,3	13,6	10,3
uszkodzenia brzucha i ich następstwa	12,0	12,7	6,5
uszkodzenia narządów moczowo-płciowych	26,6	27,5	10,0
ostre zatrucia i ich następstwa	10,1	10,8	9,6
uszkodzenia kręgosłupa, rdzenia kręgowego i ich następstwa	8,1	9,1	6,4
uszkodzenia miednicy	16,7	17,8	11,4
uszkodzenia kończyny górnej	6,8	7,2	6,2
śródręcze i palce	3,2	3,4	2,6
uszkodzenia kończyny dolnej	4,6	5,0	3,7
porażenia lub niedowłady poszczególnych nerwów obwodowych	10,4	10,8	9,3

**TABL. 12 ŚREDNI WIEK OSÓB POSZKODOWANYCH W WYNIKU WYPADKÓW
PRZY PRACY WEDŁUG PŁCI ORAZ RODZAJÓW URAZÓW**

Rodzaje urazów	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
OGÓŁEM	42,1	41,0	44,4
uszkodzenia głowy	44,0	43,5	45,1
uszkodzenia twarzy	39,9	38,9	42,6
uszkodzenia narządu wzroku	41,8	41,7	42,7
uszkodzenia narządu słuchu	44,4	44,8	42,7
uszkodzenia szyi, krtani, tchawicy i przełyku	41,5	40,5	45,0
uszkodzenia klatki piersiowej i ich następstwa	48,2	48,3	48,2
uszkodzenia brzucha i ich następstwa	42,9	42,9	43,1
uszkodzenia narządów moczowo-płciowych	46,8	47,1	40,0
ostre zatrucia i ich następstwa	42,8	43,8	42,0
uszkodzenia kręgosłupa, rdzenia kręgowego i ich następstwa	42,2	41,9	42,7
uszkodzenia miednicy	45,1	44,5	47,6
uszkodzenia kończyny górnej	45,6	43,6	48,9
śródręcze i palce	39,8	39,3	41,6
uszkodzenia kończyny dolnej	42,3	41,1	44,5
porażenia lub niedowładny poszczególnych nerwów obwodowych	42,0	41,8	42,3

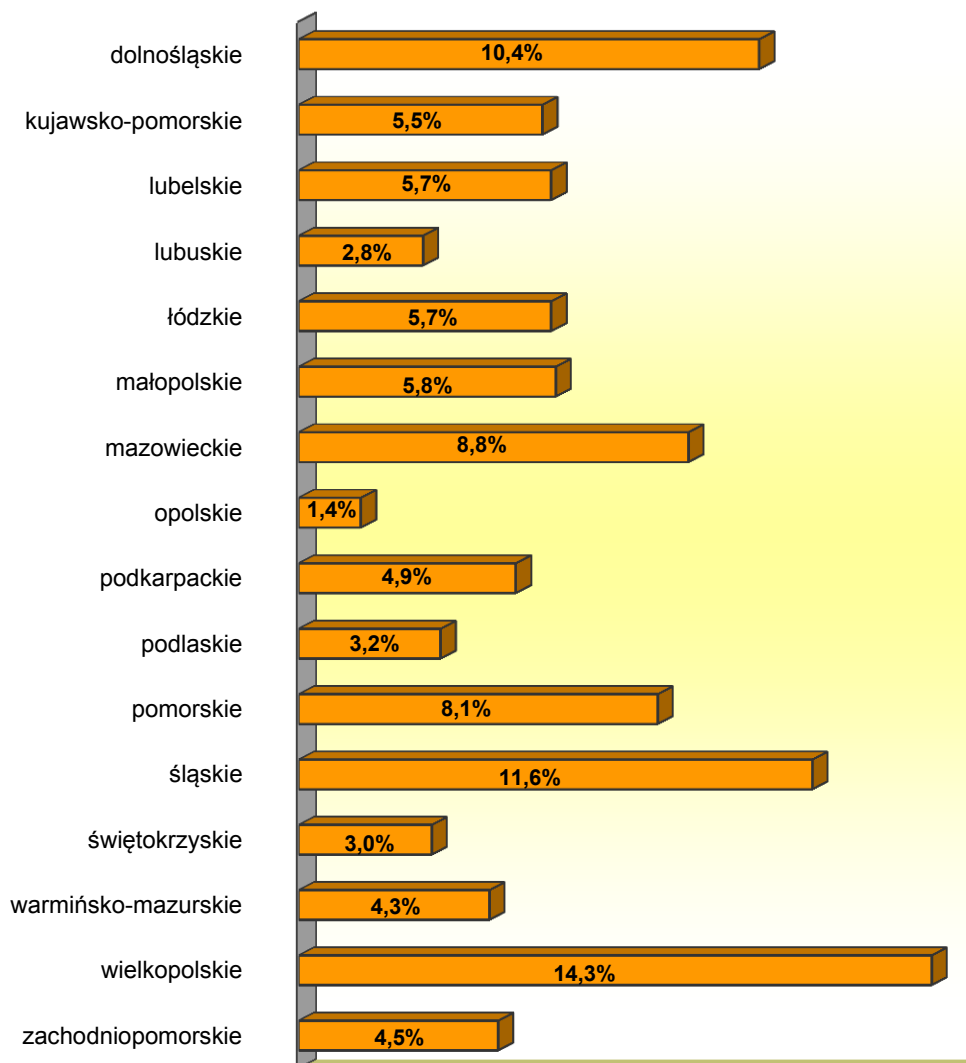
**TABL. 13 PRZECIĘTNY PROCENT USZCZERBKU NA ZDROWIU WEDŁUG WIEKU OSÓB
POSZKODOWANYCH W WYNIKU WYPADKÓW PRZY PRACY
ORAZ RODZAJÓW URAZÓW**

Rodzaje urazów	Ogółem	wiek osób poszkodowanych					
		19 lat i mniej	20-29	30-39	40-49	50-59	60 lat i więcej
OGÓŁEM	5,1	3,6	4,4	4,8	5,1	5,6	7,2
uszkodzenia głowy	12,2	6,5	11,5	12,8	11,1	11,1	17,9
uszkodzenia twarzy	2,9	2,0	2,8	3,0	2,9	2,8	3,7
uszkodzenia narządu wzroku	16,6	6,9	13,1	16,3	15,9	18,9	22,2
uszkodzenia narządu słuchu	15,0	-	13,6	15,8	10,0	17,5	14,2
uszkodzenia szyi, krtani, tchawicy i przełyku	13,6	-	16,4	7,5	12,3	16,0	8,0
uszkodzenia klatki piersiowej i ich następstwa	13,3	-	13,0	15,8	12,5	12,4	13,9
uszkodzenia brzucha i ich następstwa	12,0	16,7	14,0	11,9	12,3	11,0	10,8
uszkodzenia narządów moczowo-płciowych	26,6	-	30,7	23,7	8,6	32,1	42,7
ostre zatrucia i ich następstwa	10,1	-	10,0	10,0	10,6	8,7	10,0
uszkodzenia kręgosłupa, rdzenia kręgowego i ich następstwa	8,1	5,5	7,8	7,7	8,0	8,6	9,6
uszkodzenia miednicy	16,7	12,0	15,1	16,2	15,9	19,1	15,0
uszkodzenia kończyny górnej	6,8	6,6	6,4	6,5	6,6	7,0	7,7
śródręcze i palce	3,2	3,2	3,0	3,1	3,2	3,5	4,0
uszkodzenia kończyny dolnej	4,6	3,1	3,9	4,3	4,6	4,9	6,3
porażenia lub niedowłady poszczególnych nerwów obwodowych	10,4	1,0	11,6	8,7	10,9	9,2	15,2

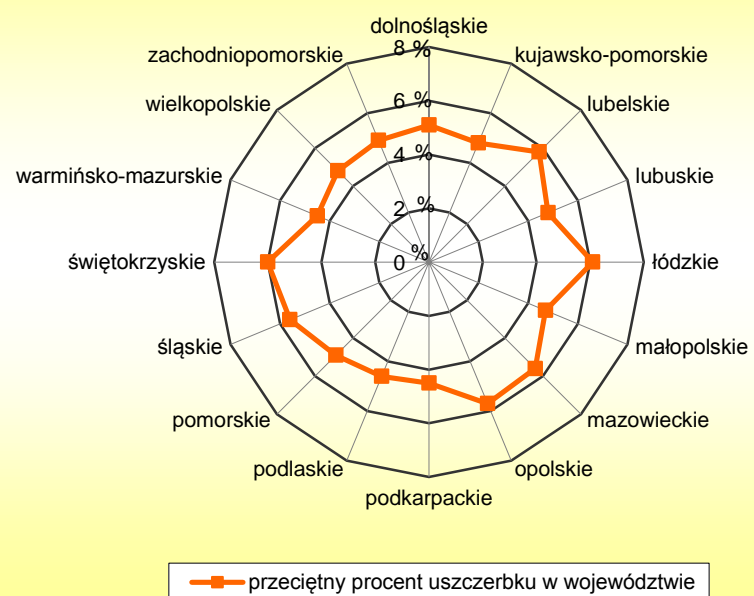
TABL. 14 STRUKTURA ORZECZEŃ USTALAJĄCYCH PROCENTOWY USZCZERBEK NA ZDROWIU POWSTAŁY W WYNIKU WYPADKÓW PRZY PRACY ORAZ PRZECIĘTNY PROCENT USZCZERBKU WEDŁUG WOJEWÓDZTW

Województwo	Ogółem		Przeciętny procent uszczerbku
	liczba	w odsetkach	
OGÓŁEM	66 893	100,0	5,1
Dolnośląskie	6 941	10,4	5,1
Kujawsko-pomorskie	3 667	5,5	4,8
Lubelskie	3 796	5,7	5,8
Lubuskie	1 908	2,8	4,8
Łódzkie	3 827	5,7	6,1
Małopolskie	3 876	5,8	4,7
Mazowieckie	5 874	8,8	5,6
Opolskie	908	1,4	5,7
Podkarpackie	3 296	4,9	4,5
Podlaskie	2 118	3,2	4,6
Pomorskie	5 443	8,1	4,9
Śląskie	7 794	11,6	5,6
Świętokrzyskie	2 010	3,0	6,0
Warmińsko-mazurskie	2 866	4,3	4,5
Wielkopolskie	9 535	14,3	4,8
Zachodniopomorskie	3 034	4,5	4,9

Rys.7 Struktura orzeczeń ustalających procentowy uszczerbek na zdrowiu w wyniku wypadków przy pracy według województw

Rys.8 Przeciętny procent uszczerbku na zdrowiu powstałego w wyniku wypadków przy pracy w poszczególnych województwach

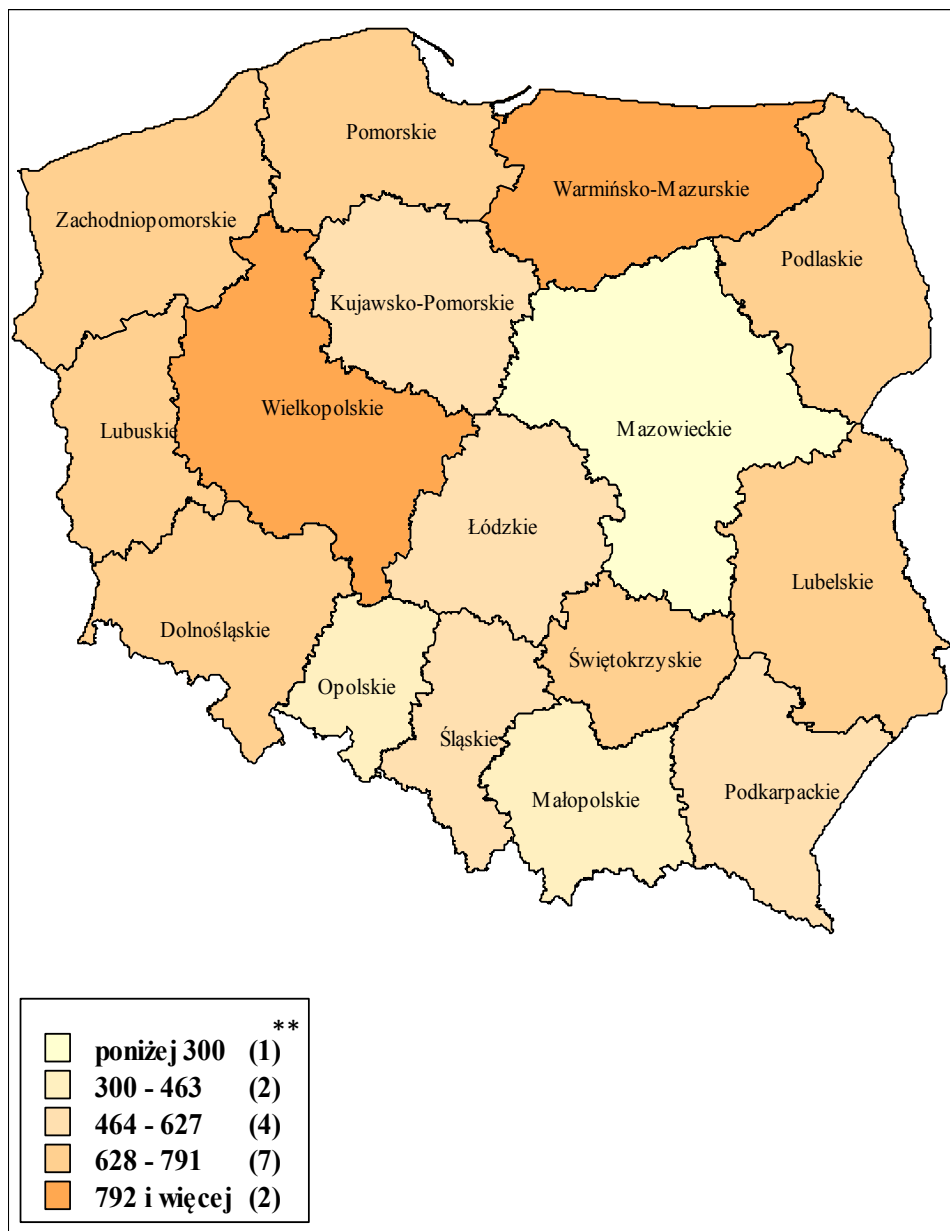

**TABL. 15 ORZECZENIA USTALAJĄCE PROCENTOWY USZCZERBEK NA ZDROWIU
POWSTAŁY W WYNIKU WYPADKÓW PRZY PRACY W PRZELICZENIU
NA 100 TYS. PRACUJĄCYCH* W LATACH 2013-2014**

Województwo a - rok poprzedni = 100		Liczba orzeczeń na 100 tys. pracujących*
OGÓLEM	2013	587
	2014	566
	a	96,4
Dolnośląskie	2013	772
	2014	726
	a	94,0
Kujawsko-pomorskie	2013	683
	2014	625
	a	91,5
Lubelskie	2013	778
	2014	759
	a	97,6
Lubuskie	2013	690
	2014	644
	a	93,3
Łódzkie	2013	516
	2014	503
	a	97,5
Małopolskie	2013	391
	2014	384
	a	98,2
Mazowieckie	2013	294
	2014	291
	a	99,0
Opolskie	2013	338
	2014	338
	a	100,0
Podkarpackie	2013	670
	2014	608
	a	90,7
Podlaskie	2013	756
	2014	753
	a	99,6
Pomorskie	2013	815
	2014	772
	a	94,7
Śląskie	2013	516
	2014	504
	a	97,7
Świętokrzyskie	2013	667
	2014	651
	a	97,6
Warmińsko-mazurskie	2013	840
	2014	793
	a	94,4
Wielkopolskie	2013	814
	2014	792
	a	97,3
Zachodniopomorskie	2013	627
	2014	642
	a	102,4

* poza rolnictwem indywidualnym

**Rys.9 Orzeczenia ustalające procentowy uszczerbek na zdrowiu
w wyniku wypadków przy pracy
w przeliczeniu na 100 tys. pracujących *
według województw**

* poza rolnictwem indywidualnym

** liczba województw

1.2 . Orzeczenia ustalające uszczerbek na zdrowiu powstały w wyniku chorób zawodowych

Za chorobę zawodową uważa się chorobę spowodowaną działaniem czynników szkodliwych dla zdrowia, występujących w środowisku pracy lub w związku ze sposobem wykonywania pracy (ustawa z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych). Choroby te określa wykaz chorób zawodowych stanowiący załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z 30 lipca 2002 r. w sprawie wykazu chorób zawodowych, szczegółowych zasad postępowania w sprawach zgłaszania podejrzenia, rozpoznawania i stwierdzania chorób zawodowych oraz podmiotów właściwych w tych sprawach. Choroby, które nie zostały wyszczególnione w wykazie nie są uznawane za choroby zawodowe.

Liczba orzeczeń powypadkowych wydanych w 2014 r. w związku z chorobą zawodową przez lekarzy orzeczników ZUS wyniosła 2,4 tys., z czego 92,8% (tj. 2,2 tys. orzeczeń) to orzeczenia ustalające uszczerbek na zdrowiu.

Wśród osób, którym orzeczono uszczerbek na zdrowiu powstały w związku z chorobą zawodową przeważali mężczyźni stanowiąc 71,5% ogółu poszkodowanych.

Przeciętny procent uszczerbku powstałego w wyniku chorób zawodowych wyniósł 20,1% (w 2013 r. – 20,2% uszczerbku), przy czym obserwujemy zdecydowaną różnicę wysokości uszczerbku w zależności od płci poszkodowanych, i tak dla mężczyzn przeciętny procent uszczerbku wyniósł 21,9% , natomiast dla kobiet – 15,5% uszczerbku.

Najwyższy przeciętny procent uszczerbku zarejestrowano w woj. opolskim – 25,7% uszczerbku, zaś najniższy w woj. podlaskim – 11,4% uszczerbku.

W oparciu o analizę miar pozycyjnych danych jednostkowych ustalono, że w przypadku jednej czwartej liczby orzeczeń powypadkowych (kwartył pierwszy Q1) wydanych w związku z chorobą zawodową wysokość uszczerbku na zdrowiu kształtowała się na poziomie nie przekraczającym 10,1%.

W połowie orzeczeń (mediana Me) stopień uszczerbku na zdrowiu nie przekroczył wysokości 19,5% uszczerbku.

W przypadku 75,0% orzeczeń (kwartył trzeci Q3) procentowa ocena uszczerbku wyniosła nie więcej niż 24,9% uszczerbku.

Dominującą (dominanta D) wysokością uszczerbku powstałego w wyniku chorób zawodowych był uszczerbek wynoszący 9,9%.

Najliczniejszą grupą poszkodowanych, stanowiącą 43,0% badanej zbiorowości były osoby w wieku 50-59 lata.

Uszczerbek powstały w związku z chorobą zawodową najczęściej orzekany był w granicach 11-20%. Aż 36,2% badanej zbiorowości orzeczono uszczerbek w takim przedziale procentowym. Natomiast najwyższy przeciętny procent uszczerbku – 25,5% – orzeczono osobom w wieku powyżej 59 lat.

Średni wiek osób poszkodowanych w związku z chorobą zawodową kształtował się na poziomie 57,4 lata (w przypadku mężczyzn było to 58,5 lata, w przypadku kobiet – 55,0 lat).

Najczęściej uszczerbek na zdrowiu spowodowany był przez: pylice płuc – 23,7% ogółu orzeczeń, przewlekłe nieodwracalne schorzenia układu oddechowego – 18,5% oraz schorzenia nerwów, mięśni – 11,2%. Przy czym w populacji mężczyzn główną przyczyną powstania choroby zawodowej były pylice płuc (32,1% badanej zbiorowości mężczyzn), natomiast wśród kobiet przewlekłe choroby narządów głosu (31,4% przypadków).

Najwyższy przeciętny procent uszczerbku na zdrowiu zarejestrowano w przypadku nowotworów złośliwych – 50,0% uszczerbku.

Największy odsetek liczby orzeczeń ustalających uszczerbek na zdrowiu powstały w związku z chorobą zawodową obserwujemy w woj. śląskim – aż 37,2% ogółu orzeczeń wydanych z tytułu choroby zawodowej, najniższy zaś w woj. opolskim – 0,3% orzeczeń.

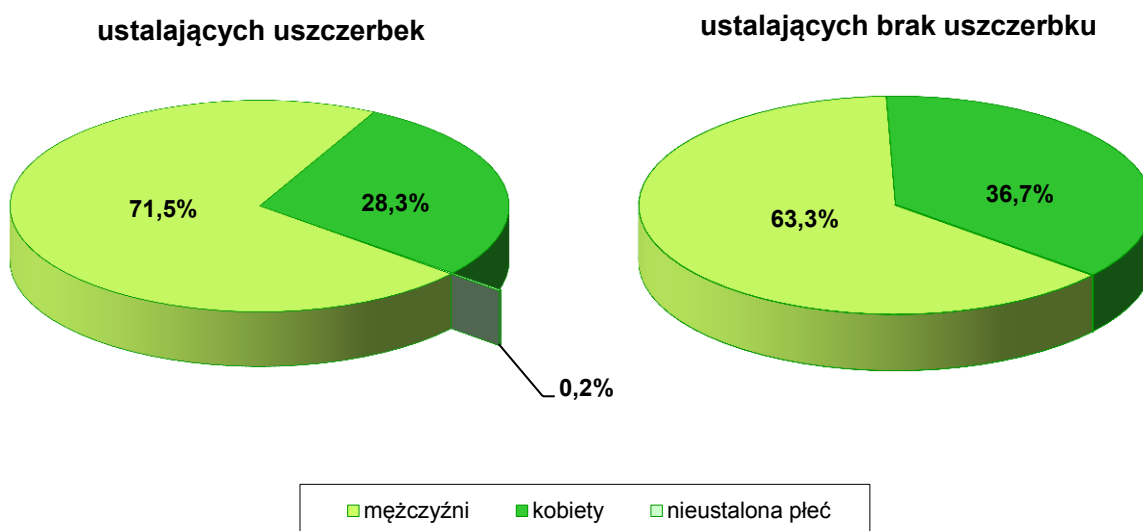
Liczba orzeczeń ustalających uszczerbek na zdrowiu w związku z chorobą zawodową wydanych przez lekarzy orzeczników w 2014 r. dla całej Polski w przeliczeniu na 100 tys. pracujących (poza rolnictwem indywidualnym) wyniosła 19 orzeczeń. W porównaniu z 2013 r. obserwujemy więc ich wzrost o 5,6%. Najwięcej orzeczeń (w przeliczeniu na 100 tys. pracujących) zarejestrowano w woj. śląskim (53 orzeczenia), świętokrzyskim (30 orzeczeń) oraz dolnośląskim (27 orzeczeń), najmniej w woj. opolskim (3 orzeczenia), mazowieckim i podlaskim (po 6 orzeczeń).

TABL. 16 ORZECZENIA WYDANE W ZWIĄZKU Z CHOROBIAMI ZAWODOWYMI

Wyszczególnienie	Ogółem	z tego orzeczenia ustalające:					
		uszczerbek na zdrowiu		brak uszczerbku na zdrowiu		nieustalona ocena	
	liczba	liczba	Ogółem=100	liczba	Ogółem=100	liczba	Ogółem=100
OGÓŁEM	2 372	2 202	92,8	169	7,1	1	0,1
Mężczyźni	1 682	1 574	93,6	107	6,4	1	0,0
Kobiety	686	624	91,0	62	9,0	-	-
nieustalona płeć	4	4	100,0	-	-	-	-

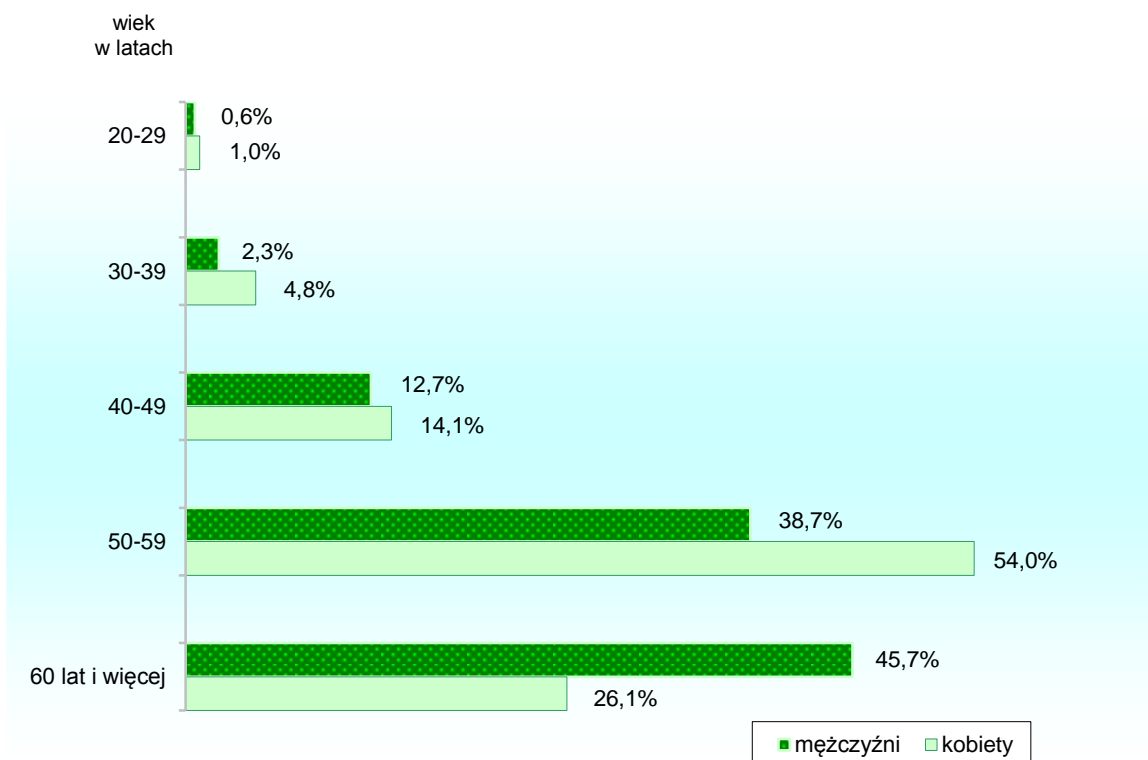
Rys. 10 Struktura orzeczeń dotyczących uszczerbku na zdrowiu powstałego w wyniku chorób zawodowych

TABL. 17 ORZECZENIA USTALAJĄCE PROCENTOWY USZCZERBEK NA ZDROWIU W WYNIKU CHOROÓB ZAWODOWYCH WEDŁUG PŁCI I WIEKU OSÓB POSZKODOWANYCH ORAZ PRZECIĘTNY PROCENT USZCZERBKU

Wiek poszkodowanych	Ogółem		Mężczyźni		Kobiety		nieustalona płeć
	liczba	przeciętny procent uszczerbku	liczba	przeciętny procent uszczerbku	liczba	przeciętny procent uszczerbku	liczba
OGÓŁEM	2 202	20,1	1 574	21,9	624	15,5	4
z tego:							
20-29	16	9,7	10	10,0	6	9,2	-
30-39	66	11,0	36	11,4	30	10,6	-
40-49	288	14,2	200	15,8	88	10,4	-
50-59	947	17,6	609	19,1	337	14,9	1
60 lat i więcej	882	25,5	719	26,6	163	20,7	-
nieustalony wiek poszkodowanych	3	.	-	-	-	-	3
Średni wiek	57,4	x	58,5	x	55,0	x	x

Rys. 11 Struktura orzeczeń według wieku oraz płci osób z ustalonym uszczerbkiem na zdrowiu powstałym w wyniku chorób zawodowych

**TABL. 18 ORZECZENIA USTALAJĄCE PROCENTOWY USZCZERBEK
NA ZDROWIU POWSTAŁY W WYNIKU CHOROÓB ZAWODOWYCH
WEDŁUG JEGO WYSOKOŚCI W LATACH 2013-2014**

Procent uszczerbku na zdrowiu a - rok poprzedni = 100		Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	nieustalona płeć
OGÓŁEM	2013	2 088	1 487	596	5
	2014	2 202	1 574	624	4
	a	105,5	105,9	104,7	80,0
do 10	2013	761	497	263	1
	2014	793	492	301	-
	a	104,2	99,0	114,4	-
11-20	2013	751	509	242	-
	2014	798	572	225	1
	a	106,3	112,4	93,0	-
21-30	2013	349	278	71	-
	2014	388	311	76	1
	a	111,2	111,9	107,0	-
31-40	2013	72	65	7	-
	2014	69	61	8	-
	a	95,8	93,8	114,3	-
41-50	2013	74	67	7	-
	2014	75	67	7	1
	a	101,4	100,0	100,0	-
51-60	2013	28	27	1	-
	2014	30	29	1	-
	a	107,1	107,4	100,0	-
61-70	2013	15	15	-	-
	2014	12	9	3	-
	a	80,0	60,0	-	-
71-80	2013	17	14	2	1
	2014	20	18	2	-
	a	117,6	128,6	100,0	-
81-90	2013	9	7	2	-
	2014	8	7	-	1
	a	88,9	100,0	-	-
91-100	2013	12	8	1	3
	2014	9	8	1	-
	a	75,0	100,0	100,0	-

TABL. 19 ORZECZENIA USTALAJĄCE PROCENTOWY USZCZERBEK NA ZDROWIU POWSTAŁY W WYNIKU CHOROÓB ZAWODOWYCH WEDŁUG WYSOKOŚCI USZCZERBKU ORAZ PŁCI

Procent uszczerbku na zdrowiu	Orzeczenia ustalające uszczerbek						
	Ogółem		Mężczyźni		Kobiety		nieustalona płeć
	liczba	w odsetkach	liczba	w odsetkach	liczba	w odsetkach	liczba
OGÓŁEM	2 202	100,0	1 574	100,0	624	100,0	4
do 4	12	0,5	7	0,5	5	0,8	-
5-10	781	35,5	485	30,8	296	47,4	-
11-20	798	36,2	572	36,3	225	36,0	1
21-30	388	17,6	311	19,8	76	12,2	1
31-40	69	3,1	61	3,9	8	1,3	-
41-50	75	3,4	67	4,3	7	1,1	1
51-60	30	1,4	29	1,8	1	0,2	-
61-70	12	0,6	9	0,6	3	0,5	-
71-80	20	0,9	18	1,1	2	0,3	-
81-90	8	0,4	7	0,4	-	-	1
91-100	9	0,4	8	0,5	1	0,2	-

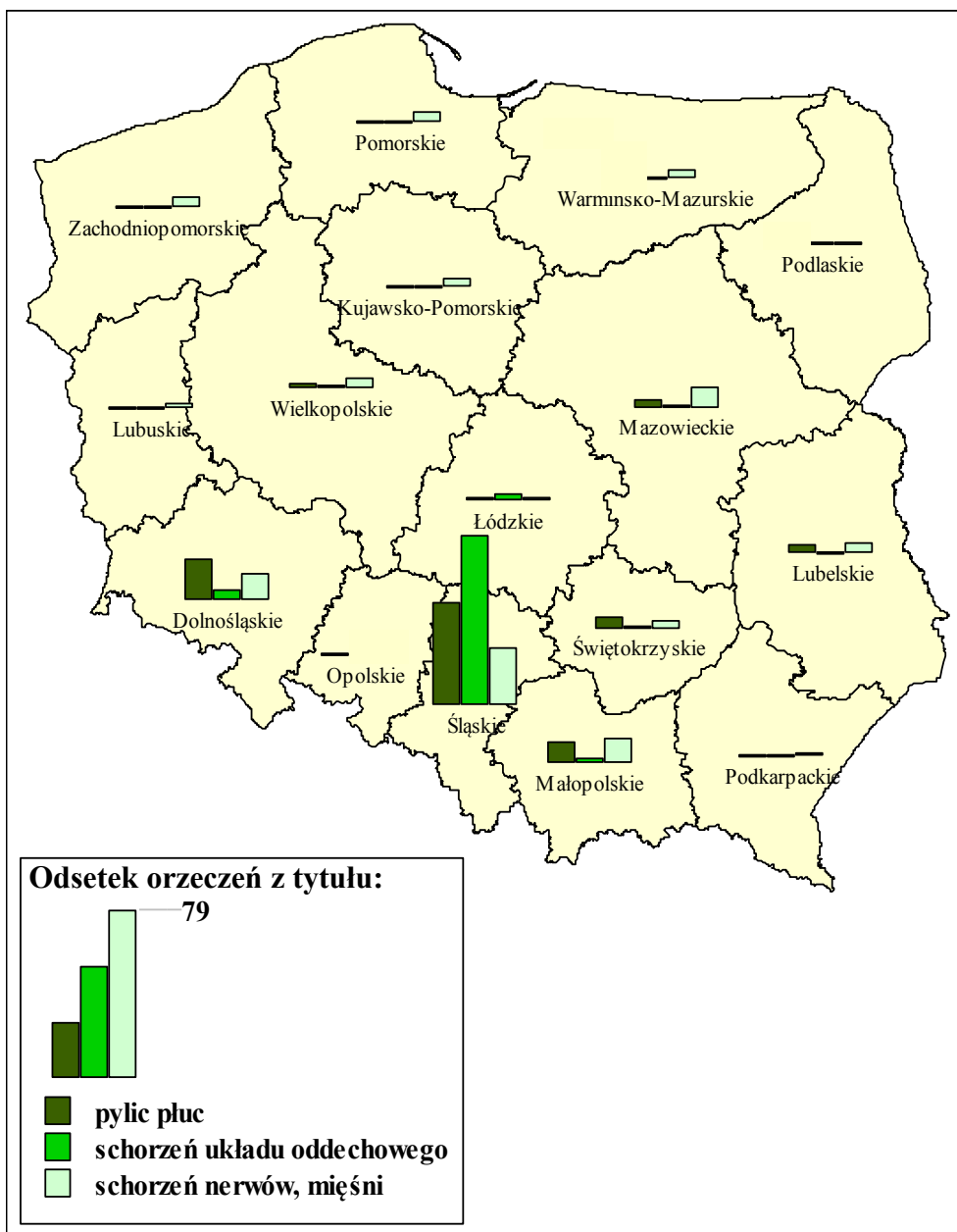
TABL. 20 ŚREDNI WIEK OSÓB POSZKODOWANYCH WEDŁUG ICH PŁCI ORAZ WYSOKOŚCI USZCZERBKU

Procent uszczerbku na zdrowiu	Średni wiek osób poszkodowanych w latach		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
OGÓŁEM	57,4	58,5	55,0
do 4	52,3	54,1	49,8
5-10	52,8	53,2	52,2
11-20	58,9	60,0	56,6
21-30	60,6	60,8	59,1
31-40	62,8	62,8	62,8
41-50	64,7	65,5	66,1
51-60	62,9	63,2	56,0
61-70	62,8	62,0	65,0
71-80	66,7	67,3	61,0
81-90	56,4	64,4	-
91-100	64,7	64,1	66,0

**TABL. 21 STRUKTURA ORZECZEŃ USTALAJĄCYCH USZCZERBEK
NA ZDROWIU POWSTAŁY W WYNIKU CHOROÓB ZAWODOWYCH
WEDŁUG PŁCI OSÓB POSZKODOWANYCH**

Choroby zawodowe	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0
zatrucia ostre albo przewlekłe wywołane przez substancje chemiczne	0,4	0,4	0,3
pylice płuc	23,7	32,1	2,7
przewlekłe nieodwracalne schorzenia układu oddechowego	18,5	24,1	4,2
byssinoza	0,1	0,1	0,2
zapalenie obrzękowe krtani o podłożu alergicznym	0,1	0,1	0,1
przedziurawienie przegrody nosa wywołane substancjami o działaniu żrącym lub drażniącym	0,0	-	0,1
przewlekłe choroby narządu głosu	10,3	1,9	31,4
choroby wywołane działaniem promieniowania jonizującego	0,1	0,1	-
nowotwory złośliwe	2,7	3,0	1,8
choroby skóry	2,3	1,4	4,5
schorzenia nerwów, mięśni	11,2	4,8	27,6
uszkodzenia narządu słuchu	9,1	12,3	0,8
zespół wibracyjny	1,9	2,7	-
choroby wywołane pracą w warunkach podwyższonego ciśnienia atmosferycznego	-	-	-
choroby wywołane działaniem wysokich albo niskich temperatur otoczenia	-	-	-
choroby narządu wzroku	0,6	0,8	0,2
choroby zakaźne lub pasożytnicze	11,0	8,9	16,3
nieustalona choroba zawodowa	8,0	7,3	9,8

Rys.12 Struktura orzeczeń ustalających procentowy uszczerbek na zdrowiu w wyniku chorób zawodowych według województw i najczęściej występujących rodzajów schorzeń

TABL. 22 PRZECIĘTNY PROCENT USZCZERBKU POWSTAŁEGO W WYNIKU CHOROÓB ZAWODOWYCH WEDŁUG PŁCI OSÓB POSZKODOWANYCH

Choroby zawodowe	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
OGÓŁEM	20,1	21,9	15,5
zatrucia ostre albo przewlekłe wywołane przez substancje chemiczne	24,1	26,3	17,5
pylice płuc	18,2	18,3	18,1
przewlekłe nieodwracalne schorzenia układu oddechowego	25,0	25,3	19,6
byssinoza	35,0	60,0	10,0
zapalenie obrzękowe krtani o podłożu alergicznym	15,0	20,0	10,0
przedziurawienie przegrody nosa wywołane substancjami o działaniu żrącym lub drażniącym	15,0	-	15,0
przewlekłe choroby narządu głosu	17,6	18,3	17,5
choroby wywołane działaniem promieniowania jonizującego	27,5	27,5	-
nowotwory złośliwe	50,0	50,2	48,6
choroby skóry	11,0	13,9	8,6
schorzenia nerwów, mięśni	10,3	11,0	9,9
uszkodzenia narządu słuchu	25,1	25,0	29,0
zespół wibracyjny	27,3	27,3	-
choroby wywołane pracą w warunkach podwyższonego ciśnienia atmosferycznego	-	-	-
choroby wywołane działaniem wysokich albo niskich temperatur otoczenia	-	-	-
choroby narządu wzroku	31,4	31,5	30,0
choroby zakaźne lub pasożytnicze	14,3	12,8	16,2

TABL. 23 ŚREDNI WIEK OSÓB POSZKODOWANYCH W WYNIKU CHORÓB ZAWODOWYCH WEDŁUG PŁCI

Choroby zawodowe	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
OGÓŁEM	57,4	58,5	55,0
zatrucia ostre albo przewlekłe wywołane przez substancje chemiczne	62,5	63,2	60,5
pylice płuc	56,6	56,3	67,7
przewlekłe nieodwracalne schorzenia układu oddechowego	63,0	63,7	54,9
byssinoza	57,5	63,0	52,0
zapalenie obrzękowe krtani o podłożu alergicznym	55,0	57,0	53,0
przedziurawienie przegrody nosa wywołane substancjami o działaniu żrącym lub drażniącym	55,0	-	55,0
przewlekłe choroby narządu głosu	59,0	63,4	58,3
choroby wywołane działaniem promieniowania jonizującego	67,0	67,0	-
nowotwory złośliwe	60,2	62,5	61,6
choroby skóry	49,0	49,1	48,9
schorzenia nerwów, mięśni	52,3	55,6	51,8
uszkodzenia narządu słuchu	58,9	59,2	50,8
zespół wibracyjny	52,9	52,9	-
choroby wywołane pracą w warunkach podwyższonego ciśnienia atmosferycznego	-	-	-
choroby wywołane działaniem wysokich albo niskich temperatur otoczenia	-	-	-
choroby narządu wzroku	62,4	62,8	58,0
choroby zakaźne lub pasożytnicze	52,7	53,1	52,2

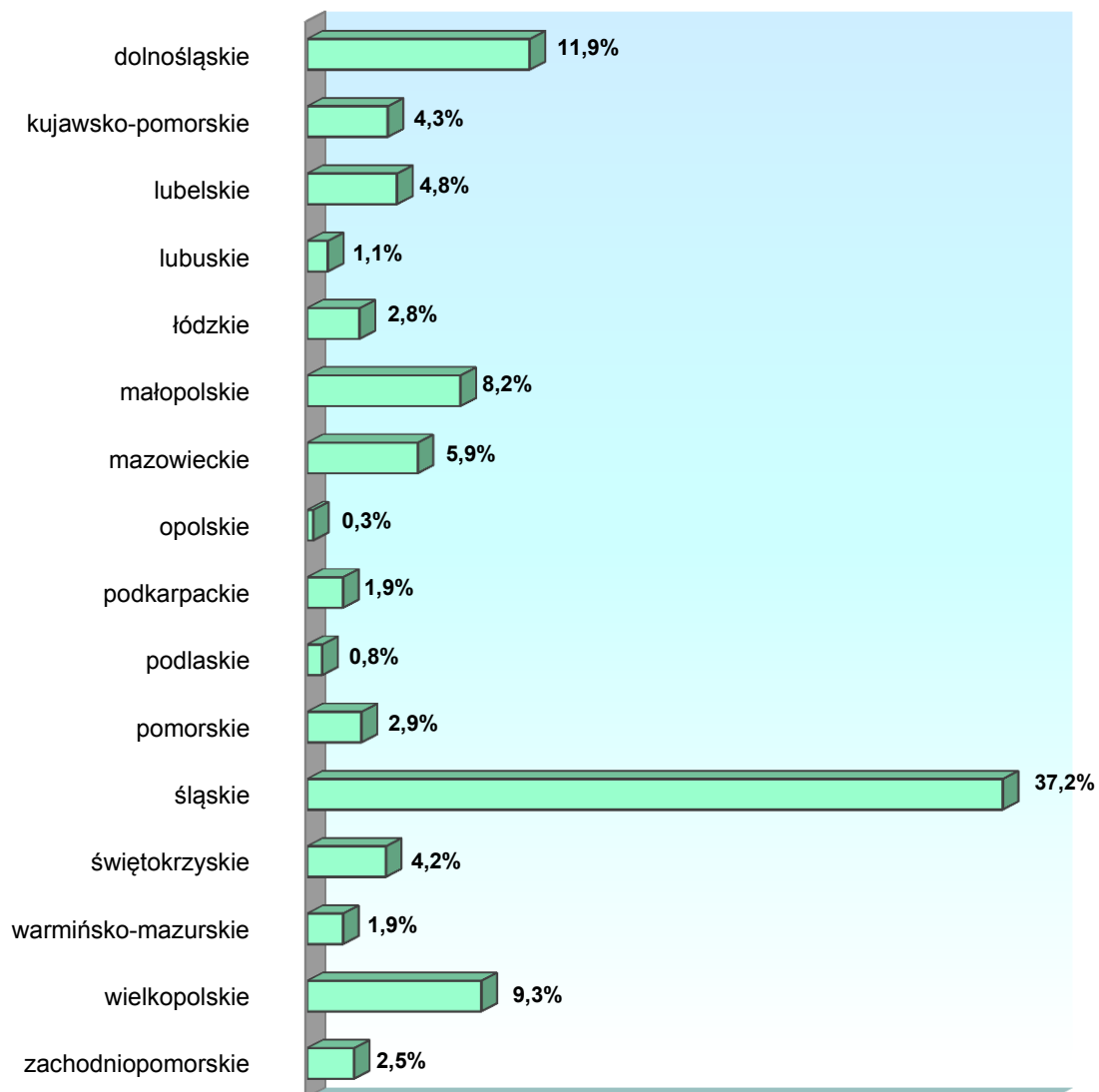
**TABL. 24 PRZECIĘTNY PROCENT USZCZERBKU NA ZDROWIU POWSTAŁEGO
W WYNIKU CHOROÓB ZAWODOWYCH WEDŁUG WIEKU OSÓB POSZKODOWANYCH**

Choroby zawodowe	Ogółem	wiek osób poszkodowanych				
		20-29	30-39	40-49	50-59	60 lat i więcej
OGÓŁEM	20,1	9,7	11,0	14,2	17,6	25,5
zatrucia ostre albo przewlekłe wywołane przez substancje chemiczne	24,1	-	-	-	14,3	30,0
pylice płuc	18,2	-	13,7	13,3	16,8	23,6
przewlekłe nieodwracalne schorzenia układu oddechowego	25,0	11,4	12,5	14,9	22,6	27,3
byssinoza	35,0	-	-	-	10,0	60,0
zapalenie obrzękowe krtani o podłożu alergicznym	15,0	-	-	-	15,0	-
przedziurawienie przegrody nosa wywołane substancjami o działaniu żrącym lub drażniącym	15,0	-	-	-	15,0	-
przewlekłe choroby narządu głosu	17,6	-	-	21,7	17,1	18,2
choroby wywołane działaniem promieniowania jonizującego	27,5	-	-	-	-	27,5
nowotwory złośliwe	50,0	-	-	30,0	45,0	53,3
choroby skóry	11,0	7,5	9,1	12,5	10,9	12,6
schorzenia nerwów, mięśni	10,3	5,0	11,5	8,1	10,2	14,6
uszkodzenia narządu słuchu	25,1	-	15,0	25,0	25,2	25,2
zespół wibracyjny	27,3	-	-	25,4	26,9	34,8
choroby wywołane pracą w warunkach podwyższonego ciśnienia atmosferycznego	-	-	-	-	-	-
choroby wywołane działaniem wysokich albo niskich temperatur otoczenia	-	-	-	-	-	-
choroby narządu wzroku	31,4	-	-	85,0	18,8	31,1
choroby zakaźne lub pasożytnicze	14,3	10,0	10,6	15,1	13,3	17,6

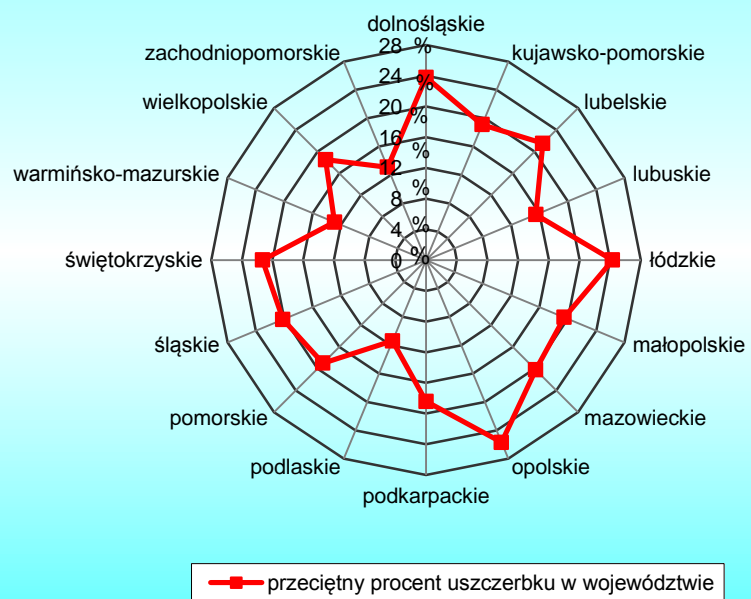
TABL. 25 LICZBA ORZECZEŃ USTALAJĄCYCH PROCENTOWY USZCZERBEK NA ZDROWIU POWSTAŁY W WYNIKU CHOROÓB ZAWODOWYCH ORAZ PRZECIĘTNY PROCENT USZCZERBKU WEDŁUG WOJEWÓDZTW

Województwo	Ogółem		Przeciętny procent uszczerbku
	liczba	w odsetkach	
OGÓŁEM	2 202	100,0	20,1
Dolnośląskie	261	11,9	23,8
Kujawsko-pomorskie	95	4,3	19,1
Lubelskie	106	4,8	21,5
Lubuskie	24	1,1	15,5
Łódzkie	61	2,8	24,3
Małopolskie	181	8,2	19,5
Mazowieckie	131	5,9	20,2
Opolskie	7	0,3	25,7
Podkarpackie	42	1,9	18,4
Podlaskie	17	0,8	11,4
Pomorskie	63	2,9	19,0
Śląskie	820	37,2	20,2
Świętokrzyskie	93	4,2	21,3
Warmińsko-mazurskie	41	1,9	12,9
Wielkopolskie	204	9,3	18,5
Zachodniopomorskie	56	2,5	13,1

Rys. 13 Struktura orzeczeń ustalających procentowy uszczerbek na zdrowiu w wyniku chorób zawodowych według województw

Rys. 14 Przeciętny procent uszczerbku na zdrowiu powstałego w wyniku chorób zawodowych w poszczególnych województwach

**TABL. 26 ORZECZENIA USTALAJĄCE PROCENTOWY USZCZERBEK NA ZDROWIU
W WYNIKU CHOROÓB ZAWODOWYCH W PRZELICZENIU NA 100 TYS.
PRACUJĄCYCH* W LATACH 2013-2014**

Województwo a - rok poprzedni = 100		Liczba orzeczeń na 100 tys. pracujących*
OGÓŁEM	2013	18
	2014	19
	a	105,6
Dolnośląskie	2013	29
	2014	27
	a	93,1
Kujawsko-pomorskie	2013	12
	2014	16
	a	133,3
Lubelskie	2013	21
	2014	21
	a	100,0
Lubuskie	2013	11
	2014	8
	a	72,7
Łódzkie	2013	8
	2014	8
	a	100,0
Małopolskie	2013	17
	2014	18
	a	105,9
Mazowieckie	2013	6
	2014	6
	a	100,0
Opolskie	2013	4
	2014	3
	a	75,0
Podkarpackie	2013	7
	2014	8
	a	114,3
Podlaskie	2013	12
	2014	6
	a	50,0
Pomorskie	2013	12
	2014	9
	a	75,0
Śląskie	2013	50
	2014	53
	a	106,0
Świętokrzyskie	2013	30
	2014	30
	a	100,0
Warmińsko-mazurskie	2013	14
	2014	11
	a	78,6
Wielkopolskie	2013	11
	2014	17
	a	154,5
Zachodniopomorskie	2013	7
	2014	12
	a	171,4

* poza rolnictwem indywidualnym

Rys.15 Orzeczenia ustalające procentowy uszczerbek na zdrowiu w wyniku chorób zawodowych w przeliczeniu na 100 tys. pracujących * według województw

* poza rolnictwem indywidualnym

** liczba województw

2. Jednorazowe odszkodowania powypadkowe wypłacone przez ZUS

W 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wypłacił 69,7 tys. jednorazowych odszkodowań powypadkowych na łączną kwotę 314,7 mln zł. W porównaniu z 2013 r. obserwujemy spadek liczby odszkodowań o 3,8%, natomiast kwota wypłat utrzymuje się na zbliżonym poziomie.

Z tytułu wypadków przy pracy wypłacono 67,8 tys. jednorazowych odszkodowań powypadkowych (czyli 97,3% ogółu wypłaconych jednorazowych odszkodowań), natomiast w przypadku chorób zawodowych – 1,9 tys. jednorazowych odszkodowań na kwotę 28,7 mln. zł.

Liczba jednorazowych odszkodowań wypłaconych z tytułu stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu wyniosła 69,2 tys. odszkodowań (łączna kwota wypłat z tego tytułu – 281,7 mln. zł). Z tytułu śmierci ubezpieczonego osobom uprawnionym wypłacono 527 odszkodowań – co stanowiło 0,8% ogółu wypłaconych jednorazowych odszkodowań powypadkowych (na kwotę 33,1 mln zł, stanowiącą 10,5% ogółu wydatków na jednorazowe odszkodowania powypadkowe).

Przeciętna wysokość jednorazowego odszkodowania powypadkowego kształtowała się na poziomie 4,5 tys. zł.

TABL. 27 JEDNORAZOWE ODSZKODOWANIA POWYPADKOWE WYPŁACONE PRZEZ ZUS W 2014 ROKU

Okoliczności powstania uszczerbku	Jednorazowe odszkodowania powypadkowe		Kwota wypłaconych jednorazowych odszkodowań powypadkowych w tys. zł
	liczba	w odsetkach	
OGÓŁEM			
OGÓŁEM	69 687	100,0	314 740,1
w tym z tytułu:			
wypadku przy pracy	67 792	97,3	286 011,8
choroby zawodowej	1 895	2,7	28 691,4
Jednorazowe odszkodowania z tytułu stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu			
OGÓŁEM	69 160	100,0	281 667,4
w tym z tytułu:			
wypadku przy pracy	67 327	97,3	256 243,8
choroby zawodowej	1 833	2,7	25 386,7
Jednorazowe odszkodowania z tytułu śmierci ubezpieczonego			
OGÓŁEM	527	100,0	33 072,7 *
z tego z tytułu:			
wypadku przy pracy	465	88,2	29 768,0
choroby zawodowej	62	11,8	3 304,7

* łącznie ze zwiększeniami z tytułu przysługującego na każde z uprawnionych dzieci i innych członków rodziny